

τον πρώτο του έρωτα που χάθηκε πρόωρα με γνήσια λυρική διάθεση και λεπταίσθητη συγκίνηση: Το άσκοπό μου της ζωής και πλανημένο βήμα με έφερε σιγά-σιγά εκεί στο μαύρο μνήμα της νιότης μου τα λούλουδα τα είδα μαραμμένα, να πέφτουν γύρω μου στη γη με πόνο ένα-ένα. Για σε χωρίς να σου το πω πως αγαπούσα εσένα. Παράλληλα όμως με τους ερωτικούς του καημούς ιστορεί και τα βάσανα του Ελληνισμού: Δαρμένο απ τα κύματα σ' ομίχλη βυθισμένο το άμοιρο καράβι μας γυρεύει το λιμάνι. Ρίχνει το μάτι στ άμοιρο σκοτάδι, απηλπισμένο, ο καπετάνιος δεν μπορεί το δρόμο του να κάνει.. Σαν το καράβι, άμοιρο το έθνος μας πλανάται στο σκότος κ έχει οδηγό του τύπου μας τη Δράσι. Οι στίχοι του Κτενίδη, παρά τη νεανική τους ορμή αποτυπώνουν μια συγκινημένη θεώρηση της ζωής και μια ώριμη αντιμετώπιση της πορείας του ανθρώπου προς το μέλλον. Ένα μέλλον που θα κρίνει την επιβίωση του Ελληνισμού.

Είναι τα νεανικά του φτερά που τον ταξιδεύουν έξω και πέρα από την καθημερινότητα και τον συνδέουν με το όνειρο; Είναι τα βαριά σύννεφα που κλείνουν τον ορίζοντα στην ατέρμονη ροή της επερχόμενης καταστροφής; **Ο Κτενίδης με τσακισμένα τα όνειρα και πληγωμένη την σκέψη καταφεύγει κληρονομήνος από τους Νεότουρκους στην Αθήνα**, όπου θα τον σαγηνεύσει η άλλη μεγάλη του αγάπη, η ιατρική.

Με νεανική ζέση θα ριχτεί λοιπόν σε μια νέα περιπέτεια, σε αυτήν της αναζήτησης της επισημονικής επάρκειας. Πίσω από τον ρομαντικό φοιτητή με την ασάβινη θέληση πάλλεται η

ψυχή της Ελλάδας, ο έρωτας του μεγάλου, του υψηλού και του ιδανικού, το πνεύμα ενός ελεύθερου Ελληνισμού. Και ενώ η δίνη ενός πολέμου εξαπλώνεται με γρήγορους ρυθμούς στα Βαλκάνια, **ο πόντιος φοιτητής κατατάσσεται το 1912-1913 εθελοντής στις τάξεις του ελληνικού στρατού στα μέτωπα της Ηπείρου και της Μακεδονίας** και ρίχνεται αυτόβουλα στη μάχη με το μόνο όπλο που του είχε απομείνει: το όραμα του ελεύθερου Ελληνισμού και τον νεανικό του ζήλο. Ο πόλεμος στα βουνά της Μακεδονίας μεστώνει τον πόθο του και χαλυβώνει τη θέλησή του. Η συμμετοχή του στον εθνικό αγώνα των Ελλήνων θα τον καταστήσει ύποπτο στους Τούρκους οι οποίοι και θα τον κυνηγήσουν και θα τον αναγκάσουν να καταφύγει στα ελληνικά χωριά του εσωτερικού της Τραπεζούντας όπου και θα προσφέρει δωρεάν τις υπηρεσίες του ως γιατρός.

Θέλω να σταθώ για λίγο στο μεγάλο κοινωνικό έργο που κλήθηκε να πραγματώσει εκεί ο Κτενίδης ως γιατρός και ως άνθρωπος. Πραγματικά την περίοδο του πιο σκληρού ανθρωπίνου διχασμού, όταν ο παραλογισμός φωλιάζει στο ασυνείδητο, όταν ο άνθρωπος απανθρωπώνεται, μόνο η ιατρική μπορεί να απαλύνει τον πόνο και να συνδράμει με τα επιστημονικά μέσα που διαθέτει το σωματικό και το ψυχικό άλγος.

Με την είσοδο των ρωσικών στρατευμάτων στην Τραπεζούντα ο Κτενίδης προσφεύγει στον Καύκασο και αναλαμβάνει τη **διεύθυνση ενός ρωσικού στρατιωτικού Νοσοκομείου στα Πλάτανα, από το 1915 ως το 1917**. Μετά την έκρηξη της ρωσι-

κής επανάστασης αποστρατεύεται.

Επειδή όμως η προσφορά στο κοινωνικό σύνολο δεν έχει όρια και η συναίσθηση της ευθύνης είναι προνόμιο των γενναίων, ο Κτενίδης δεν έσκυψε το κεφάλι στη μοίρα που ενέσκηπτε πάνω από τη μαύρη θάλασσα, δε λύγισε μπροστά στη θύελλα που τον απειλούσε, μέσα από το αναπτρέπτο τίποτα. Γι αυτόν η Ελλάδα έπρεπε να φτάσει στον Πόντο ακόμα κι αν χρειαζόταν να στραγγίξει την ψυχή του ως το τέλος, ή να σταλάξει μέσα του ο μνησιπήμων πόνος.

Το 1918 αναλαμβάνει Πρόεδρος του Εθνικού Συμβουλίου των Ποντίων του Κρασονοτάρ και αποστέλλεται τον Φεβρουάριο του 1919 στην Κωνσταντινούπολη με σκοπό να καταθέσει Υπόμνημα στον Τοποτηρητή του Οικουμενικού Θρόνου για το ζήτημα των προσφύγων. Ο ίδιος μάλιστα αποστέλλει **ως εκπρόσωπος της Κεντρικής Ενώσεως των εν Ρωσία Ελλήνων Υπόμνημα** στο Υπουργείο των Εξωτερικών με ημερομηνία 1.4.1919 στα πλαίσια του οποίου εκθέτει την κατάσταση του Ελληνισμού της Ρωσίας και προτείνει να μεριμνήσει το ελληνικό κράτος για την παλιννόσθησή τους.

Στο παιχνίδι όμως αυτό των συγκυριών, των ανέμων και των διεθνών συγκρούσεων ο δυνατός έλληνας συνειδητοποιεί την αδυναμία του. Είναι μια αυτοσυνείδηση που παραλύει μέσα του το όνειρο και δημιουργεί μια οδυνηρή αίσθηση πνευματικής νάρκης. Ο Κτενίδης, ο επιστήμονας, ο αγωνιστής, ο πρωτεργάτης της απελευθέρωσης του Πόντου απεσταλμένος της Κεντρικής

Ενώσεως των Ελλήνων της Ρωσίας στην Κυβέρνηση των Αθηνών, νικημένος από την μικρόνοια, την καχυποψία, και την απέλπιδα άρνηση, παραλύει. Είναι η περίοδος της δυσάρεστης τροπής του Εθνικού θέματος του Πόντου.

Μέσα στην ύπουλη απογοήτευση που τον κυριεύει, όταν ουσιαστικά διαπιστώνει την έλλειψη κυβερνητικής βούλησης για την απελευθέρωση του Πόντου, η λύτρωση έρχεται από την επιστήμη. Ο Κτενίδης με ματωμένα τα οράματά του φεύγει στην πόλη του φωτός, το Παρίσι και ξεκινά την ειδικότητά του, αναζητώντας στον ταραγμένο του μικρόκοσμο τα στηρίγματά του. Η καρδιά του όμως είναι μακριά. Και εκεί όπου η σκέψη δεν αναπαύεται η καρδιά περισσεύει: το συναίσθημα φουντώνει και υπαγορεύει στον Κτενίδη το δρόμο του χρέους. **Ο Κτενίδης θα είναι παρών το 1920 στο μεγάλο προσκλητήριο του Μικρασιατικού μετώπου, εθελοντής γιατρός** με την ψυχή να πάλλεται από την αγάπη για τον τόπο του και τη σκέψη του γεμάτη Ελλάδα.

Όταν το όνειρο θα σβήσει κληρονομήνο από τους ανέμους και τις θύελλες, ο Κτενίδης με κουρελιασμένα τα φτερά της ψυχής θα πάρει με όλους μαζί τους άλλους τους δρόμους της μεγάλης φυγής με ό,τι αποσκευές είχε: τις μνήμες, τη νοσταλγία και την ελπίδα της επιστροφής.

Εμφορούμενος από μια διαρκή επιθυμία προσφοράς **θα πολιτευτεί με το Λαϊκό κόμμα και θα εκλεγεί το 1935 βουλευτής**, για να αγωνιστεί μέσα από το αξίωμα αυτό για τη μοίρα των ξεριζωμένων ανθρώπων του τόπου του.

Θα ριζώσει με την οικογένειά